05/11/2020

Покойният Неврокопски митрополит Борис като поет

За добродетелите и богатата богословска ерудиция на блаженопочившия Неврокопски митрополит Борис се писа доста в нашата църковна преса, но за поетическото му творчество се каза само това: той написа в стихове един акатист на преподобния и Богоносен наш отец Иван Рилски.

Покойният бележит йерарх обаче е написал не само поменатия акатист, но и много други стихотворения, от коиот една част – 76 на брой – самият той е събрал и издал в стихосбирката си „Полети“, под псевдонима Ивайло Орлин. Неговият добър приятел и съученик от Цариградската духовна семинария Тодор Плочев (покойник от една година), в печатницата на когото била отпечатана през 1934 година стихосбирката „Полети“, бил замолен от митрополита Бориса да се запази в тайна до смъртта му, кой е авторът на тази творба. Т. Плочев ми откри тази тайна на своя приятел и ми даде да

прочета горепоменатата стихосбирка с поръка да напиша нещо за поетическото творчество на дяда Бориса.

Наистина дядо Борис е поет, но толкова скромен, че едва след смъртта му, по някои прекрасни негови стихове може да го приазнем за такъв. По думите на друг един негов приятел, митрополит Борис още при следването си в Богословския факултет на Черновиц писшел стихове и се подписвал така: Щолцберг, т.е. горда планина, горд връх. И на много места в стиховете си митрополит Борис говори за „горди върхове“, към които душата му се стреми. Навсякъде от тия стихове лъха копнеж по „светли висини“, по „девствени пътеки“, по „Предвечната светлина“ и пр.

Аз искам моя път нагоре да извежда –

към горди върхове, към светли висини... (стр. 6)

На теб – Предвечна светлина,

всегда смирено аз се моля:

огрей Ти мойта тъмнина,

разсей Ти моята неволя... (стр. 19)

В друго стихотворение той моли „милото слънчице“ да почака, да не залязва, да не хвърля така рано сянката върху неговия житейски друм, защото душата му копнее да извърви тоя благословен далечен път и да стигне

там, където се допират

небасата със земята... (Стр. 29)

Труден и стръмен е житейският път. Човек може да падне и да зацари мрак в душата му, затуй поетът търси подкрепата на дадения му от Бога ангел-хранител.

Ела при мене, ангел мой пазител!

.....

Недей оставя нивга аз да падна,

нито душа ми мрак да зацари.

Душата ми за светлина е жадна –

и всмуква вече радостно отрадна

на твоя образ светлите зари… (Стр. 54).

Плътта е немощна (Мат. 14:38). Пътят е дълъг, но крепката вяра ободрява, дава сили:

Тежка мъка уморява,

морна снага уморена,

крепка вяра ободрява

бодра душа ободрена… (Стр. 27).

Както всички поети, така и нему е свойствено да се осамотява, да се губи из природата, да съзерцава гордите белоснежни върхове на Рила, където в Рилския манастир всяко лято прекарваше отпуската си, да „кацна по скалите“ все с тая единствена жажда: да вижда по-далече, да бъде по-близко до небесата:

Възсет на горди връх студен,

стоя аз кацнал на скалата –

и впивам поглед уморен

нагоре жадно в небесата.

И моята душа лети

ведно с облаите бели,

и моята душа трепти

далеч в безкраните предели… (Стр. 12).

Нежната душа на поета навсякъде вижда Божиите следи в природата; тя чува как пеят

… будните птички и цветя

стройно химна на Бога…;

тя иска да се слее с вечността, където „Всеблагият Бог “ и за нея е „отредил блажен живот“ (Стр. 14).

За нас най-интересното стихотворение на дядо Бориса, което е същинско пророчество за неговата трагична съдба е: „Самин аз бродя“… – Пак същият път – пътят на монаха, пътят на прокълнатия поет. Поетът върви по непроходими стръмнини. Под него зеят бездни. Той се възземa още по-нагоре, за да стигне „незнайни красоти“, но в миг се стресва, защото, съвсем неочаквано „мрачна нощ се спуска върху мен“… „лъхат ме студените талази“, – случва се нещо непредвидено – нощта се спуска върху него по-рано, отколкото очаква. Измъчват го лоши предчувствия: може гордият орел да разбие челото си и пречупи крилете си в твърдата скала на живота, вървейки по пътя на божествената правда; може внезапно да бъде покосен от леден вихър. Пред погледа му се мярка мъченически венец, но всичко това той пак славослови, устремил поглед към Голготския Страдалец. Краят на тази песен е много тъжен, като самия край на неговата земна съдба:

…И, може би, не ще да се издигна

до гордий връх, във облаци опрел,

и, може би, не ще аз жив да стигна

желаний край, мечтания предел.

И, може би, аз тамо да изчезна, –

в скали да вбия гордо си чело,

и, може би, там нейде алчна бездна

ще глътне жадно моето тело.

Но там всегда духът ми ще витае,

безспирно той нагоре ще лети…

След мен орел-побратим ще чертае

пътеката на моите мечти... (Стр. 10).

Колко прелест, колко музика има в стиховете на тоя достоен български църковен поет – блаженопочиналия Неврокопски митрополит Борис – Ивайло Орлин! И това са стихове, които е написал много рано. Навярно скромният архиерей-поет е оставил и други такива. В това не бива да се съмняваме. Но къде са? Кой ги е прибрал? Не знаят ли нещо за тях близките му? – Това трябва да се издири, за да се очертае още повече величавият образ на този мастит български йерарх-поет.

Поклон пред тебе, смирений Божий каменоделецо във вечно недовършения храм на словото!

Поклон пред тебе, „горди връх“ на светли полети!

Синовна признателност на архиерея, от когото получих благодатта на дяконската степен!

Автор: йеромонах Нестор

Църковен вестник, бр. 38, 1958 г.

— dobrotoliubie.com